

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

26. november 2013*

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Keelatud kokkulepped — Tööstuslike kilekottide turg — Tütarettevõtja toimepandud rikkumise ematettevõtjale süüksandavus — Kontserni kogukäibe arvesse võtmine trahvi ülempiiri arvutamisel — Üldkohtu menetluse liiga pikk kestus — Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte

Kohtuasjas C-58/12 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 27. jaanuaril 2012 esitatud apellatsioonkaebus,

Groupe Gascogne SA, asukoht Saint-Paul-les-Dax (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid P. Hubert ja E. Durand,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre ja N. von Lingen, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, asepresident K. Lenaert, kodade presidendid R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, M. Safjan, kohtunikud J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, D. Šváby ja M. Berger (ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. veebruari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 30. mai 2013. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 Groupe Gascogne SA (edaspidi „apellant”) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu 16. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas T-72/06: Groupe Gascogne vs. komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi, milles ta palus osaliselt tühistada ja muuta komisjoni 30. novembri 2005. aasta otsus K (2005) 4634 (lõplik), mis käsitleb [EÜ] artikli 81 alusel algatatud menetlust (Juhtum COMP/F/38.354 – Tööstuslikud kotid) (edaspidi „vaidlusalune otsus”) või teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles jäeti muutmata talle selles otsuses määratud trahvi summa.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1/2003

- 2 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites [81] ja [82] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205), millega asendati nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määrus nr 17 esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3), artikli 23 lõige 2, millega asendati määruse nr 17 artikli 15 lõige 2, näeb ette:

„Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

- a) rikuvad [EÜ] artiklit [81] või [82] [...]

[...]

Ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10% selle eelmise majandusaasta kogukäibest.

[...]”

Direktiiv 83/349/EMÜ

- 3 Nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiivi 83/349/EMÜ, mis põhineb [EÜ] artikli 44 lõike 2 punktil g] ja käsitleb konsolideeritud aastaaruandeid (EÜT L 193, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 58), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/51/EÜ (ELT L 178, lk 16; ELT eriväljaanne 17/01, lk 273; edaspidi „direktiiv 83/349”), põhjendusest 1 nähtub, et direktiivi eesmärk on muu hulgas kooskõlastada teatavat liiki äriühingute ja eelkõige äriühingute, mis on ettevõtjate ühenduste liikmed, raamatupidamise aastaaruandeid reguleerivad siseriiklikud õigusaktid.
- 4 Konsolideeritud aastaaruande koostamise kohustusega äriühingud on määratletud direktiivi 83/349 artikli 1 lõigetes 1 ja 2. Lõike 1 kohaselt puudutab see mis tahes emaettevõtjat, kes:

„a) omab teises äriühingus (tütarettvõtjas) häälteenamust;

või

b) omab õigust ametisse määrata või vallandada enamikku teise äriühingu (tütarettvõtja) haldus-, juhatus- või järelevalveorgani liikmetest ning on samal ajal selle äriühingu osanik või aktsionär;

või

c) omab õigust avaldada valitsevat mõju äriühingule (tütarettevõtjale), mille osanik või aktsionär ta on [...]”

5 Sama direktiivi artikli 16 lõige 3 näeb ette, et „[k]onsolideeritud aastaaruanne peab andma õige ja erapooletu ülevaate selles hõlmatud äriühingute kui terviku vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta”.

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

6 Apellant on Prantsuse õiguse alusel asutatud aktsiaselts, mis alates 1994. aastast kontrollib Gascogne Sack Deutschland GmbH-d, endise ärinimega Sachsa Verpackung GmbH (edaspidi „Sachsa”).

7 Apellandile kuulub otseselt 10% osalus Sachsa aktsiakapitalis. Tema 100% tütarettevõtjale Gascogne Deutschland GmbH kuulub ülejäänud 90% osalus Sachsa aktsiakapitalis.

8 British Polythene Industries plc teavitas 2001. aastal komisjoni keelatud kokkuleppes tööstuslike kottide sektoris.

9 Pärast kontrollimisi 2002. aasta juunis algatas komisjon 29. aprillil 2004 haldusmenetluse ning võttis vastu vastuväiteteatise mitme äriühingu suhtes, sh appellant.

10 Komisjon võttis 30. novembril 2005 vastu vaidlusaluse otsuse, mille artikli 1 lõike 1 punktis k on sätestatud, et Sachsa ja appellant on rikkunud EÜ artiklit 81, kuna esimene osales 9. veebruarist 1988 kuni 26. juunini 2002 ning appellant 1. jaanuarist 1994 kuni 26. juunini 2002 tööstuslike kilekottide sektoris Belgias, Saksamaal, Hispaanias, Prantsusmaal, Luksemburgis ja Madalmaades kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevuses, mis seisnes hindade kindlaksmääramises ja ühise hindade arvutamise süsteemi kehtestamises, turgude ja müügikvootide jaotamises, klientide, tehingute ja tellimuste määramises, teatavatele pakkumismenetlustele kooskõlastatud pakkumiste esitamises ja individualiseeritud teabe vahetuses.

11 Seetõttu määras komisjon Sachsale vaidlusaluse otsuse artikli 2 esimese lõigu punktis i 13,20 miljoni euro suuruse trahvi, täpsustades, et appellant oli selle trahvi maksmise eest solidaarselt vastutav 9,90 miljoni euro ulatuses.

Vaidlustatud kohtuotsus

12 Apellant esitas vaidlusaluse otsuse peale hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 23. veebruaril 2006. Ta palus sisuliselt Üldkohtul see otsus tühistada teda puudutavas osas, muuta seda osas, milles Sachsale määrati trahv, mis ületas 10% tema käibest, või teise võimalusena vähendada Sachsale ja apellandile solidaarselt määratud trahvi summat.

13 Hageja esitas hagi põhjendamiseks kolm väidet. Esimese võimalusena esitatud esimese väite kohaselt on rikutud EÜ artiklit 81, kuna komisjon pani talle vääralt süüks Sachsa tegevuse alates 1. jaanuarist 1994 ning pidas teda seega vääralt solidaarselt vastutavaks viimasele määratud trahvist osa maksmise eest. Teise võimalusena esitatud teises väites kinnitas hageja, et komisjon on rikkunud EÜ artiklit 81, tõlgendades valesti mõistet „ettevõtja” selle artikli tähenduses, ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, võttes trahvi ülempiiri kindlaksmääramisel ekslikult aluseks selle kontserni konsolideeritud käibe, mille eesotsas ta asub. Kolmanda võimalusena esitatud kolmanda väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet seeläbi, et komisjon määras hagejale ülemäärast trahvi.

- 14 19. oktoobri 2010. aasta kirjas palus hageja uuendada kirjalik menetlus põhjusel, et menetluse käigus oli tekkinud uus õiguslik asjaolu, st Lissaboni lepingu ja täpsemalt ELT artikli 6 jõustumine, tänu millele sai Euroopa Liidu põhiõiguste hartast (edaspidi „harta“) esmase õiguse allikas.
- 15 2. veebruaril 2011 toimunud kohtuistungil esitas hageja lisaks hagiavalduses esitatud väidetele mitu hartale tuginevat argumenti ning tugines eeskätt harta artiklis 48 sätestatud süütuse presumptsiooni põhimõtte rikkumisele. Sellega seoses leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 27, 28 ja 30:
- „27 [...] hageja väite[d], et rikutud on süütuse presumptsiooni põhimõtet ja kaitseõigusi, mis on tagatud harta artikliga 48, [...] on [...] esitatud lisaks hagiavalduses esitatud argumentidele, olemata nendega piisavalt tihedalt seotud, et pidada neid Üldkohtu menetluses oleva vaidluse loomuliku käigu osaks. Seega tuleb neid käsitleda uute väidetena.
- 28 Seega tuleb kindlaks teha, kas Euroopa Liidu lepingu ja eeskätt selle artikli 6 jõustumine 1. detsembril 2009, mis andis hartale aluslepingutega võrreldes samaväärse õigusjõu, on uus asjaolu, mis õigustab uute argumentide esitamist. Sellega seoses tuleb märkida, et hageja viidatud põhimõtted kuulusid liidu õiguskorda ja olid liidu õiguse üldpõhimõtetena selles kaitstud [vaidlusaluse] otsuse vastuvõtmise kuupäeval [...]
- 30 Seega tuleb asuda seisukohale, et hageja ei saa viidata Lissaboni lepingu jõustumisega liidu õiguskorda tehtud muudatustele, et tugineda kohtuistungi staadiumis [...] harta artikli 48 rikkumisele. [...]”
- 16 Üldkohus lükkas hagiavalduses hageja esitatud kolm tühistamisväidet põhjendamatu tõttu tagasi.
- 17 Mis puudutab esimest väidet, mille kohaselt on Sachsa tegevus hagejale omistatud väärtalt, meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 kõigepealt Euroopa Kohtu praktikat, millest nähtub, et juhul kui emaettevõtja osalus liidu konkurentsieeskirjade rikkumise toime pannud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis on 100%, esineb lihtne eeldus, et kõnealune emaettevõtja avaldab tegelikult oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju. Seejärel tões Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktis 72, et vaidlust ei ole selles, et „hagejale kuulus otseselt või kaudselt 100% osalus Sachsa kapitalis ning tal oli seega võimalik kontrollida Sachsa tegevust turul“. Viimaseks analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73–93 argumente, mille hageja esitas selle tõendamiseks, et Sachsa määras ise kindlaks oma strateegia ning et ta oli seega sõltumatu. Pärast seda, kui ta oli kõnealuse kohtuotsuse punktis 74 märkinud, et „[k]uigi on tõsi, et teatavad hageja nimetatud asjaolud viitavad sellele, et Sachsa oli suurel määral sõltumatu, jääb siiski vaieldamatuks, et hageja sekkus tegelikult oma tütarettevõtja tegevusse, et ta seadis olulisi piire tema tegutsemisele turul ning et ta teostas tegelikku kontrolli oma tütarettevõtja üle”.
- 18 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93 väljendas Üldkohus järgmist:
- „Kõigi hageja ja komisjoni esitatud tõendite ja argumentide kaalumisel selgub, et viimane ei teinud hindamisviga asudes seisukohale, et hageja jälgis korrapäraselt oma tütarettevõtja juhatuse tegevust, ning omistades hagejale vastutuse tütarettevõtja rikkumise eest. Isegi kui komisjon ei oleks tuginenud tegeliku kontrolli eeldusele, mis tuleneb hageja 100% osalusest Sachsa kapitalis, võis ta kõigi olemasolevate tõendite põhjal järeldada, et käesolevas asjas emaettevõtja kontrollis tegelikult oma tütarettevõtjat.”

- 19 Mis puudutab hagiavalduse põhjendamiseks hageja esitatud teist väidet, siis määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 rikkumist puudutavas osas leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 110–113:
- „110[...] määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud trahvi ülempiir tuleb arvutada konkurentsieeskirjade tähenduses ettevõtja käibe alusel, st sellesse kontserni kuuluvate kõikide äriühingute kumuleeritud käive, mille valdusühing on hageja.
- 111 [...] piiri 10% ettevõtja käibest arvutamisel emattevõtja konsolideeritud käibest lähtumine ei nõua, et iga kontserni kuuluva tütar-ettevõtja puhul tuleb tõendada, et see ei määra sõltumatult kindlaks viisi, kuidas ta turul tegutseb.
- 112 Kontserni valdusühingu [...] konsolideeritud käibe arvesse võtmine ei tähenda tuvastatud rikkumise eest vastutuse omistamist sellesse kontserni kuuluvatele tütar-ettevõtjatele, mille eesotsas on see valdusühing. Nimelt on selles sättes ette nähtud ülempiiri eesmärk tagada, et otsuse vastuvõtmise kuupäeval majandusüksuse kogusuurst silmas pidades ei määrataks ülemäärast trahvi, kusjuures seda kogusuurst hinnatakse äriühingute kontserni kuuluvate äriühingute kumuleeritud käibe alusel [...]
- 113 Seetõttu ei pea selleks, et asjassepuutuva ettevõtja käibe 10% piiri väljaarvutamisel saaks arvesse võtta valdusühingu konsolideeritud käivet, kõik kontserni kuuluvad tütar-ettevõtjad tegutsema samal turul ega olema rikkumisega seotud.”
- 20 Pärast kõikide hagi põhjendamiseks esitatud hageja väidete analüüsi jättis Üldkohus hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

- 21 Apellant palub Euroopa Kohtul:
- esimese võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles jäetakse muutmata vaidlusaluses otsuses talle määratud karistus, ning suunata asi tagasi Üldkohtusse või määrata trahv, mis ei ületa 10% apellandi ja Sachsa kumuleeritud käibest ning seda Üldkohtu menetluse liiga pikka kestust arvesse võttes;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 22 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja apellandilt.
- 23 Apellant palus 11. septembri 2012. aasta kirjas sel kuupäeval kohaldatavas redaktsioonis Euroopa Kohtu kodukorra artikli 42 lõike 2 alusel uuendada kirjalik menetlus põhjusel, et tekkinud on uus asjaolu, st tema tõsiselt kahjumlik finantsolukord.
- 24 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 24 ja kodukorra artikli 61 alusel palus Euroopa Kohus pooltel, Euroopa Parlamendil, Euroopa Liidu Nõukogul ja liikmesriikidel vastata küsimustele kriteeriumide kohta, mis võimaldavad hinnata Üldkohtus toimunud menetluse kestuse mõistlikkust, ning meetmete kohta, mis võimaldaksid heastada selle menetluse liiga pika kestuse tagajärgi.

Apellatsioonkaebus

Esimene ja teine väide

Poolte argumendid

- 25 Esimeses väites heidab apellant Üldkohtule ette, et viimane tunnistas hilinemise tõttu vastuvõetamatuks argumendid, mille kohaselt on rikutud süütuse presumptsiooni ja kaitseõigusi ning mille ta esitas hartale tuginedes kohtuistungil. Ta heidab Üldkohtule esiteks ette seda, et ta leidis, et need argumendid ei olnud piisavalt tihedalt seotud alguses menetluse algatusdokumendis esitatud argumentidega ning teiseks, et EL lepingu jõustumine ei ole uus asjaolu, mis põhjendaks niisuguste argumentide esitamist pärast hagiavalduse esitamist.
- 26 Teises väites heidab apellant Üldkohtule ette seda, et viimane leidis, et ainuüksi põhjusel, et talle kuulus 100% osalus tema tütarettevõtja Sachsa kapitalis, võis vastutuse viimase konkurentsivastase tegevuse eest talle omistada. Selliselt toimides rikkus Üldkohus harta artiklis 48 tagatud süütuse presumptsiooni ja kohustust oma otsuseid põhjendada.
- 27 Komisjon väidab, et esimene väide on ilmselgelt põhjendamatu.
- 28 Komisjon on seisukohal, et teine väide on vastuvõetamatu, kuna seda ei esitatud esimeses kohtuastmes. Komisjoni arvates on see väide ka tulemusetu, kuna ta ei tuginenud Sachsa toimepandud rikkumise eest apellanti solidaarselt vastutavaks pidamiseks ainult otsustava mõju avaldamise eeldusele, mis on seotud tütarettevõtja kapitalis 100% osalusega. Igal juhul on see väide põhjendamatu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 29 Esimest ja teist väidet, milles tõusetub süütuse presumptsiooni ja kaitseõiguste järgimise küsimus, tuleb koos analüüsida.
- 30 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud apellandi esimese väitega seoses ja osas, milles viimane heidab Üldkohtule ette seda, et ta leidis, et harta alusel kohtuistungil esitatud argumendid ei kujuta endast hagiavalduses esialgu esitatud väidete täiendamist, piisab, kui märkida, et apellatsioonkaebuses möönab apellant sõnaselgelt, et ta ei viidanud hagiavalduses kordagi otseselt hartale, vaid seadis selles kirjaliku menetluse staadiumis kahtluse alla üksnes praktilise võimatuse esitada tõend sellise negatiivse asjaolu kohta nagu see, et emaettevõtja ei andnud tütarettevõtjale juhendeid. Apellant tunnistab ka, et alles menetluse hilisemas staadiumis, st repliigi staadiumis mainis ta hartat, viidates süütegude ja karistuse seaduses sätestatuse põhimõttele, nagu see on ette nähtud harta artiklis 49.
- 31 Neid asjaolusid arvestades ei ole apellandil alust seada kahtluse alla vaidlustatud kohtuotsuse punktis 27 antud Üldkohtu hinnangut, mille kohaselt argumentidel, mille ta kohtuistungil esitas harta artiklis 48 tagatud süütuse presumptsiooni põhimõtte ja kaitseõiguste rikkumisele tuginedes, ei ole menetluse algatusdokumendis esialgu esitatud argumentidega piisavalt tihedat seost, et neid saaks pidada kohtumenetluses oleva vaidluse loomuliku käigu osaks. Seetõttu pidas Üldkohus neid argumente põhjendatult uuteks argumentideks.
- 32 Seoses küsimusega, kas Lissaboni lepingu jõustumist oleks tulnud pidada Üldkohtu menetluses ilmnenuks asjaoluks, nagu väidab apellant, ning mis seega oleks põhjendanud vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 48 lõike 2 esimesele lõigule uute väidete esitamist, tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et sellist jõustumist, mis toob kaasa harta hõlmamise liidu esmase õiguse hulka, ei saa pidada uueks õiguslikuks asjaoluks kodukorra artikli 42 lõike 2 esimese lõigu tähenduses. Selles kontekstis rõhutas Euroopa Kohus, et enne selle lepingu jõustumist oli ta juba mitmel korral

tuvastanud, et Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 6 sätestatud õigus õiglasele kohtulikule arutamisele on põhiõigus, mida Euroopa Liit järgib EL artikli 6 lõike 2 alusel kui üldpõhimõtet (vt eelkõige 3. mai 2012. aasta otsus kohtuasjas C-289/11 P: *Legris Industries vs. komisjon*, punkt 36).

- 33 See tõlgendus, mille Euroopa Kohus andis oma kodukorra kohaldamiseks, kehtib *mutatis mutandis* Üldkohtu kodukorra vastavate sätete kohaldamise puhul.
- 34 Neid asjaolusid arvestades tuleb apellatsioonkaebuse põhjendamiseks apellandi esitatud esimene väide põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.
- 35 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks apellandi esitatud teise väitega seoses ja osas, milles ta heidab Üldkohtule ette harta artiklis 48 tagatud süütuse presumptsiooni rikkumist, leides, et vastutuse tütarettevõtja, st Sachsa toimepandud rikkumise eest võis talle omistada, kuna talle kuulus tütarettevõtja kapitalis 100% osalus, olgu märgitud, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kui poolel lubatakse esitada esimest korda Euroopa Kohtus väide, mille ta oleks võinud esitada Üldkohtus, kuid mida ta ei teinud, tähendaks see, et tal on õigus Üldkohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuasja ulatust Euroopa Kohtus. Apellatsioonimenetluses piirdub Euroopa Kohtu pädevus põhimõtteliselt Üldkohtus arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega.
- 36 Apellandi teine väide tuleb seega vastuvõetamatusesse tõttu tagasi lükata osas, milles see tugineb harta artikli 48 rikkumisele.
- 37 Osas, milles apellant väidab sama väite raames, et Üldkohus rikkus põhjendamiskohustust, jättes vastamata argumentidele, mille apellant esitas selle tõendamiseks, et otsustava mõju tegeliku avaldamise eeldus toimib praktikas nagu ümberlükkamatu eeldus, tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale ei tähenda Euroopa Kohtu põhikirja artikli 36 ja artikli 53 esimese lõigu järgne Üldkohtu kohustus otsuseid põhjendada, et Üldkohus peab esitama põhjenduskäigu, milles analüüsitakse ammendavalt ja ühe kaupa vaidluse poolte kõiki argumente. Põhjendus võib seega olla tuletatav, kui see võimaldab huvitatud isikutel mõista põhjendusi, millele vaidlustatud kohtuotsuses tuginetakse, ning kui Euroopa Kohtul on piisavalt teavet oma kohtuliku kontrolli teostamiseks apellatsioonimenetluses.
- 38 Selles suhtes meenutas Üldkohus esiteks põhjendatult vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat, mida viimane on kinnitanud pärast Lissaboni lepingu jõustumist (vt eelkõige 18. juuli 2013. aasta otsus kohtuasjas C-501/11 P: *Schindler Holding jt vs. komisjon*, punktid 107–111), millest nähtub, et juhul kui emaettevõtja osalus liidu konkurentsieeskirjade rikkumise toime pannud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis on 100%, esineb lihtne eeldus, et kõnealune emaettevõtja avaldab tegelikult oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju. Selle kohtupraktika kohaselt võib komisjon seejärel pidada emaettevõtjat tütarettevõtjale määratud trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks, välja arvatud juhul, kui emaettevõtja, kel lasub kohustus see eeldus ümber lükata, esitab piisavaid tõendeid, mis tõendavad, et tema tütarettevõtja tegutseb turul iseseisvalt (vt eelkõige 19. juuli 2012. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-628/10 P ja C-14/11 P: *Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco vs. komisjon ja komisjon vs. Alliance One International jt*, punkt 47).
- 39 Teiseks analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73–93 argumente, mille hageja esitas selle tõendamiseks, et ta ei olnud Sachsa tegevusse sekkunud. Kuigi punktis 74 möönis ta, et mõned neist argumentidest viitasid sellele, et Sachsa oli suurel määral sõltumatu, järeldas Üldkohus poolte esitatud tõendite üksikasjaliku analüüsi tulemusel punktis 93, et komisjon ei teinud hindamisviga, asudes seisukohale, et hageja jälgis korrapäraselt oma tütarettevõtja juhtimist, ning omistades hagejale vastutuse tütarettevõtja rikkumise eest.

- 40 Vastupidi apellandi väidetule ei näita vaidlustatud kohtuotsuses Üldkohtu valitud lähenemisviis, et eeldus, mille kohaselt avaldab emaettevõtja otsustavat mõju tütarettevõtjale, kelle kapitalis kuulub talle 100% või peaaegu 100% osalus, on tegelikkuses ümberlükamatu.
- 41 Nimelt, nagu Euroopa Kohus on juba leidnud, ei tähenda pelk asjaolu, et üksus ei esita konkreetsel juhul tõendeid, mis lükkaksid ümber tütarettevõtjale emaettevõtja otsustava mõju tegelikult avaldamise eelduse, et seda eeldust ei ole mingil juhul võimalik ümber lükata (29. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-521/09 P: Elf Aquitaine vs. komisjon, EKL 2011, lk I-8947, punkt 66).
- 42 Neid asjaolusid arvestades tuleb tagasi lükata apellandi argumentatsioon osas, milles ta väidab, et tema argumentidele Üldkohtu antud hinnang näitab ümberlükamatu eelduse esinemist ainuüksi tulenevalt järeldusest, mis apellandi seisukohast oli negatiivne (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 67).
- 43 Eeltoodust tulenevalt tuleb teine väide lükata tagasi osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt põhjendamatus tõttu.

Kolmas väide

Poolte argumendid

- 44 Kolmandas väites heidab apellant Üldkohtule ette mõiste „ettevõtja” väära tõlgendust, leides, et komisjon võttis põhjendatult määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud trahvi ülempiiri arvutamisel arvesse kõikide sellesse kontserni kuuluvate äriühingute kumuleeritud käivet, mille valdusühing on apellant. Apellant on seisukohal, et ainult juhul, kui kogu kontsern oleks moodustanud ühe ja sama ettevõtja, oleks ühe tema tütarettevõtja toimepandud konkurentsivastase tegevuse eest määratud trahvi arvutamisel kasutada ülempiirina kontserni kumuleeritud käivet. Ent vaidlusaluses otsuses ega vaidlustatud kohtuotsuses ei ole üritatud niisuguse ühe üksuse esinemist tõendada.
- 45 Lisaks põhjendamise puudumisele rikkus Üldkohus õigusnormi, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108, et majandusüksuse kogusuuruse hindamisel tuleb lähtuda „kõigi selliste äriühingute kogukäibest, mis moodustavad kontserni ja mille eesotsas on valdusettevõtja, kuna ainult kontserni osaks olevate äriühingute kogukäive saab anda aimu asjaomase ettevõtja suuruselt ja majanduslikust jõust”. Selliselt toimides ajas Üldkohus segi mõisted „kontsern” ja „ettevõtja”.
- 46 Komisjon leiab, et väide ei ole põhjendatud. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ettevõtja kogukäive on tema majandusliku tähtsuse ja turul avaldatava mõju näitaja. Seetõttu leiab komisjon, et ta võis trahvi ülempiiri kindlaksmääramisel tugineda selle kontserni kogukäibele, mille eesotsas apellant oli, nagu nähtub liidu õiguses kehtivatest raamatupidamise konsolideerimise eeskirjadest.

Euroopa Kohtu hinnang

- 47 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõige 2 sätestab, et komisjon võib määrata trahvid EÜ artiklit 81 rikkunud ettevõtjatele tingimusel, et iga rikkumises osalenud ettevõtja trahv ei ületa 10% eelmise majandusaasta kogukäibest.
- 48 Selle trahvi ülempiiri eesmärk on vältida, et määrataks trahve, mille osas võib arvata, et ettevõtjad ei ole suutelised neid tasuma, kui pidada silmas nende ettevõtjate suurust, mis on – olgugi et ligikaudselt ja mittetäielikult – määratud kogukäibe põhjal. Tegemist on seega piiriga, mida ühetaoliselt kohaldatakse kõigile ettevõtjatele ja mis on väljendatud iga ettevõtja suuruselt sõltuvalt, eesmärgiga vältida

ülemääraseid ja ebaproportsionaalseid trahve (vt eelkõige 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punktid 280 ja 281).

- 49 Seda eesmärki tuleb siiski kombineerida eesmärgiga tagada trahvi piisavalt hoiatav mõju, mis põhjendab asjassepuutuva ettevõtja suuruse ja majandusliku jõu, st rikkumise toimepanija koguvahendite arvessevõtmist (vt selle kohta 17. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-413/08 P: Lafarge vs. komisjon, EKL 2010, lk I-5361, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Nimelt on asjaomase ettevõtja suuruse ja koguvahendite arvestamine trahvi piisavalt hoiatava mõju tagamiseks seotud mõjuga, mida nimetatud ettevõtjale soovitakse avaldada, kuna karistus ei tohi eelkõige ettevõtja finantsuutlikkusega võrreldes olla tühine (eespool viidatud kohtuotsus Lafarge vs. komisjon, punkt 104).
- 51 Neid asjaolusid arvestades on sellise ettevõtja finantsvahendite hindamisel, kellele pandi süüks liidu konkurentsioiguse eeskirjade rikkumine, põhjendatud võtta arvesse kõigi nende äriühingute käive, kelle suhtes asjassepuutuval ettevõtjal on võimalik otsustavat mõju avaldada.
- 52 Täpsemalt, kui ettevõtja, kellele on rikkumine süüks pandud, on ühe majandusüksuse moodustavate äriühingute kontserni eesotsas, tuleb määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud trahvi ülempiiri arvutamisel arvesse võtta kogu selle kontserni käivet.
- 53 See käive näitab nimelt kõige paremini asjassepuutuva ettevõtja võimet mobiliseerida trahvi maksmiseks vajalik raha.
- 54 Sellega seoses, nagu väidab komisjon, on liidu õiguses kehtivate raamatupidamise konsolideerimise eeskirjade eesmärk anda äriühingu varast ja kohustustest, finantsseisundist ja kõikide kontserni kuuluvate äriühingute kasumi või kahjumi kohta õige ja erapooletu ülevaade. Direktiivi 83/349 artikli 1 lõike 1 punktid a–c näevad seega ette kohustuse koostada konsolideeritud aastaaruanne mis tahes emaettevõtjal, kellel on muu hulgas tütarettvõtjas häälteenamus või õigus nimetada või tagasi kutsuda sellise ettevõtja juhtimis- või järelevalveorgani liikmeid või õigus avaldada sellisele ettevõtjale „valitsevat mõju”.
- 55 Sellest järeldub, et kui komisjon on õiguslikult piisavalt tõendanud rikkumise süükspandavuse kontserni eesotsas olevale äriühingule, siis võib komisjon selle äriühingu finantsuutlikkuse hindamiseks võtta arvesse tema konsolideeritud aastaaruannet, kuivõrd seda võib hindamisel pidada asjakohaseks teabeks.
- 56 Neid asjaolusid arvestades ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktides 108 ja 110, et hagejale määratud trahvi ülempiir arvutati õigesti kõikide sellesse kontserni kuuluvate äriühingute kumuleeritud käibe alusel, mille valdusühing hageja oli.
- 57 Vastupidi apellandi väitele ei saa komisjonilt nõuda, et pärast selle tõendamist, et tütarettvõtja toime pandud rikkumise eest tuleb vastutavaks pidada emaettevõtjat, tõendab ta seda, et iga kontserni kuuluv tütarettvõtja ei otsusta iseseisvalt oma tegevuse üle turul. Nagu leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112, on emaettevõtjale tütarettvõtja toime pandud rikkumise süüks panemine ja keeld määrata asjassepuutuva ettevõtja käibe 10% ületav trahv kaks eri küsimust, millel on eri eesmärgid. Vajaduse korral peab äriühing, kes leiab, et tema konsolideeritud käive ei kajasta majanduslikku tegelikkust, esitama tõendid, mis lükkaks ümber emaettevõtja kontrolliõiguse esinemise.
- 58 Seega tuleb kolmas väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata osas, mille kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi ja temal lasuvat põhjendamiskohustust.

Neljas väide

Poolte argumendid

- 59 Selles väites kinnitab apellant, et käesolevas asjas rikuti tema põhiõigust, et tema kohtuasi lahendataks mõistliku aja jooksul, nagu on tagatud harta artiklis 47.
- 60 Apellant meenutab, et menetlus Üldkohtus algas 23. veebruaril 2006 ja lõppes 16. novembril 2011. Ta rõhutab, et kirjaliku menetluse lõpu ja selle hetke vahele, mil ta sai esmakordselt teavet kohtuasja seisu kohta, jäi pikk Üldkohtu tegevusetuse aeg.
- 61 Apellant on seisukohal, et toimiku keerukus või maht ega asjassepuutuvate ettevõtjate või menetluskeelte arv ei põhjenda seda, et Üldkohus sel ajavahemikul kohtuasja üldse ei käsitlenud.
- 62 Apellant väidab, et esitades vaidlusaluse otsuse peale Üldkohtule hagi, otsustas ta määratud trahvi kohe mitte maksta ning pidi seetõttu maksma trahvisummalt intressi ning esitama pangagarantii. Menetluse liiga pika kestuse tõttu suurenesid selliste toimingutega seotud kulud.
- 63 Seetõttu palub apellant Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles Sachsale määrati trahv, mille maksmise eest on apellant solidaarselt vastutav, või teise võimalusena vähendada selle trahvi summat, võttes arvesse finantskoormist, mida ta pidi kandma, kuna rikuti tema õigust, et lahendi tegemisel järgitakse mõistlikku aega.
- 64 Komisjon väidab kõigepealt, et väide on vastuvõetamatu, kuna seda ei esitatud Üldkohtu istungil.
- 65 Sisulistes küsimustes leiab komisjon, et konkurentsieeskirjade rikkumise eest ettevõtjale trahvi määramise otsuse peale kohtusse esitatud hagi raames mõistliku aja ületamise juhtumil peaks sobiv õiguskaitsevahend seisnema mitte määratud trahvi vähendamises, vaid kahju hüvitamise nõudes. Teise võimalusena märgib komisjon, et kui Euroopa Kohus peaks leidma, et mõistliku aja põhimõtet on rikutud ning see nõuab õiguskaitsevahendit, mis seisneb trahvi vähendamises, siis peaks see trahvi vähendamine olema sümboolne.

Euroopa Kohtu hinnang

– Vastuvõetavus

- 66 Nagu nähtub Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja nimetatud kohtu praktikast, on Euroopa Kohus apellatsioonimenetluses pädev kontrollima, kas Üldkohus pani toime apellandi huve kahjustava menetlusnormide rikkumise (vt eelkõige 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-385/07 P: Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland vs. komisjon, EKL 2009, lk I-6155, punkt 176).
- 67 Käesolevas väites viidatud rikkumise osas tuleb meenutada, et harta artikli 47 teises lõigus on sätestatud, et „[i]gaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus”. Nagu Euroopa Kohus on mitmel korral leidnud, on see artikkel seotud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega (vt eelkõige kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, punkt 179 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Komisjoni otsuse peale esitatud hagi raames on kohaldatav õigus, mille olemasolu on kinnitatud enne harta jõustumist liidu õiguse üldpõhimõttena (vt eelkõige kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, punkt 178 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 69 Kuigi apellant kritiseerib peamiselt ajavahemikku, mil Üldkohtus menetlust ei toimunud ja mis kestis kirjaliku menetluse lõpust kuni suulise menetluse alguseni, ei viidanud ta Üldkohtu istungil selle õiguse rikkumisele.
- 70 Vastupidi komisjoni väidetule ei too sellise viite esitamata jätmise kaasa neljanda väite vastuvõetamatust põhjusel, et see esitati esimest korda apellatsioonkaebuse raames. Nimelt, kuigi poolel peab olema võimalik tugineda menetlusnormi rikkumisele, kui ta leiab, et kohaldatavate normide rikkumine on tõendatud, ei ole ta kohustatud seda tegema staadiumis, kus selle rikkumise täielik mõju ei ole veel teada. Mis puudutab täpsemalt lahendi tegemise mõistliku aja ületamist, siis apellant, kes leiab, et selline ületamine kahjustab tema huve, ei ole kohustatud kohe sellele kahjustamisele tuginema. Vajaduse korral võib ta oodata menetluse lõppu, et teada saada selle kogukestus ja et tal oleks siis kõik vajalikud asjaolud selle kahju kindlakstegemiseks, mida ta väidetavalt kandis.
- 71 Neljas väide, mille apellant esitas oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks, on seega vastuvõetav.
- Sisulised küsimused
- 72 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et Euroopa Inimõiguste Kohus on seisukohal, et lahendi tegemise mõistliku aja ületamine kui põhiõiguse rikkumises seisnev menetlusnormi rikkumine peab asjassepuutuvale isikule andma tõhusa õiguskaitsevahendi, mis tagab talle sobiva hüvituse (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 26. oktoobri 2000. aasta kohtuotsus *Kudla vs. Poola*, *Recueil des arrêts et décisions* 2000 XI, § 156 ja 157).
- 73 Kuivõrd apellant palub vaidlustatud kohtuotsus tühistada ja teise võimalusena tühistada see kohtuotsus osas, milles jäetakse muutmata talle määratud trahv, või vähendada trahvi summat, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et juhul, kui puuduvad tõendid selle kohta, et Üldkohtu menetluse liiga pikk kestus on mõjutanud vaidluse tulemust, ei too lahendi tegemise mõistliku aja järgimata jätmise endaga kaasa vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon*, punktid 190 ja 196 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 74 Selle kohtupraktika aluseks on kaalutlus, mille kohaselt juhul, kui lahendi tegemise mõistliku aja järgimata jätmise ei mõjutanud vaidluse tulemust, ei heastaks vaidlustatud kohtuotsuse tühistamine Üldkohtu poolt toime pandud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte rikkumist (eespool viidatud kohtuotsus *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon*, punkt 193).
- 75 Käesolevas asjas ei esitanud apellant Euroopa Kohtule ühtegi tõendit, millest võiks nähtuda, et lahendi tegemise mõistliku aja järgimata jätmise Üldkohtu poolt võis mõjutada talle lahendada antud vaidluse tulemust.
- 76 Sellest järeldub, et vastupidi apellandi nõudele ei saa neljas väide iseenesest kaasa tuua vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.
- 77 Apellant väidab siiski, et Üldkohtu menetluse liigsel pikkusel olid tema jaoks kulukad finantstagajärjed ning palub sel alusel tühistada trahv, mille maksmise eest teda solidaarselt vastutavaks peetakse.
- 78 Sellega seoses, arvestades vajadust tagada liidu konkurentsioiguse järgimine, ei saa Euroopa Kohus võimaldada üksnes põhjusel, et ei järgitud lahendi tegemise mõistlikku aega, apellandil seada kahtluse alla trahvi põhjendatust või selle suurust, samal ajal kui kõik väited, mis ta esitas Üldkohtu järeldustele trahvi suuruse ja trahviga karistatud tegevuse kohta, lükati tagasi (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon*, punkt 194).

- 79 Järelikult ei saa lahendi tegemist mõistliku aja järgimata jätmise sellise hagi läbivaatamisel, mis on esitatud komisjoni otsuse peale, millega määratakse ettevõtjale trahv liidu konkurentsieeskirjade rikkumise eest, kaasa tuua sellises otsuses määratud trahvi täielikku või osalist tühistamist.
- 80 Kuivõrd apellant palub teise võimalusena vähendada trahvi, mille maksmise eest peetakse teda solidaarselt vastutavaks, Üldkohtu menetluse liiga pika kestusega talle väidetavalt tekitatud majandusliku kahju hüvitiseks, siis tuleb meenutada, et esiteks rahuldas Euroopa Kohus sarnases olukorras sellise nõude menetlusökoonomia kaalutlustel ning vajaduse tõttu tagada kohene ja tõhus õiguskaitsevahend sellise menetlusnormi rikkumise vastu ning vähendas trahvi summat (17. detsembri 1998. aasta kohtuotsus C-185/95 P: Baustahlgewebe vs. komisjon, EKL 1998, lk I-8417, punkt 48).
- 81 Seejärel leidis Euroopa Kohus kohtuasjas, mis puudutas turgu valitseva seisundi kuritarvitamist käsitlevat komisjoni otsust, milles aga trahvi ei määratud, et lahendi tegemise mõistliku aja Üldkohtu poolt järgimata jätmise võib tuua endaga kaasa kahju hüvitamise nõude (eespool viidatud kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, punkt 195).
- 82 Käesolev kohtuasi puudutab tõepoolest olukorda, mis on sarnane eespool viidatud kohtuotsuse Baustahlgewebe vs. komisjon aluseks olnud olukorrale. Siiski on ELTL artikli 268 ja artikli 340 teise lõigu alusel liidu vastu esitatud kahju hüvitamise nõue tõhus ja üldkohaldatav õiguskaitsevahend, et tugineda sellisele rikkumisele ja et selle eest karistada, kuna see võib hõlmata kõiki menetluse mõistliku aja ületamise olukordi.
- 83 Euroopa Kohus peab seega otsustama, et kui liidu kohus rikub harta artikli 47 teisest lõigust tulenevat kohustust lahendada talle esitatud asjad mõistliku aja jooksul, siis karistatakse sellist rikkumist Üldkohtule kahju hüvitamise nõude esitamise, kusjuures selline nõue on tõhus õiguskaitsevahend.
- 84 Sellest tuleneb, et nõuet hüvitada kahju, mis on tekkinud sellest, et Üldkohus ei ole teinud lahendit mõistliku aja jooksul, ei saa esitada otse Euroopa Kohtule apellatsioonkaebuse raames, vaid see tuleb esitada Üldkohtule.
- 85 Mis puudutab kriteeriume, mis võimaldavad hinnata, kas Üldkohus on järginud mõistliku aja põhimõtet, siis tuleb meenutada, et lahendi tegemise mõistlikku aega tuleb hinnata iga kohtuasja asjaolude alusel nagu vaidluse keerukus ja poolte käitumine (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, punkt 181 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 86 Selles osas on Euroopa Kohus täpsustanud, et asjassepuutuvate kriteeriumide loetelu ei ole ammendav ja tähtaja mõistlikkuse hindamine ei nõua kohtuasja asjaoludest iga asjaolu süstemaatilist uurimist, kui menetluse kestus tundub olevat põhjendatud ka juba ühe asjaoluga. Seega võib kohtuasja keerukus või hagejast tingitud viivitus olla aluseks, et põhjendada aega, mis esmapilgul näib liiga pikk (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, punkt 182 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 87 Nende kriteeriumide analüüsimisel tuleb võtta arvesse asjaolu, et konkurentsieeskirjade rikkumist puudutavas kohtuasjas kujutavad alustingimusena õiguskindlus, mis peab ettevõtjatele olema garanteeritud, ning eesmärk tagada, et siseturul ei kahjustataks konkurentsi, endast märkimisväärset huvi mitte üksnes hageja enese ja tema konkurentide, vaid ka kolmandate isikute jaoks suure hulga asjassepuutuvate isikute ja kõnealuse rahalise huvi tõttu (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, punkt 186 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 88 Samuti peab Üldkohus hindama viidatud kahju tegelikkusele vastavust ning selle põhjuslikku seost vaidlusaluse kohtumenetluse liiga pika kestusega, analüüsides selleks esitatud tõendeid.

- 89 Selles suhtes tuleb toonitada, et kahju hüvitamise nõude korral, mis rajaneb harta artikli 47 teise lõigu rikkumisel Üldkohtu poolt, kuna ta rikkus lahendi tegemise mõistliku ajaga seotud nõudeid, peab ta vastavalt ERTL artikli 340 teisele lõigule võtma arvesse üldpõhimõtteid, mis on liikmesriikide õiguskordades kohaldatavad sarnastel rikkumistel põhinevate hagide lahendamisel. Selles kontekstis peab Üldkohus eeskätt uurima, kas peale varalise kahju esinemise on võimalik kindlaks teha mittevaralise kahju esinemine, mida kandis tähtaja ületamisest puudutatud isik ja mis vajaduse korral tuleb nõuetekohaselt hüvitada.
- 90 Seega peab selliste hüvitamise nõuete üle otsustama Üldkohus, kellel on selleks pädevus ERTL artikli 256 lõike 1 alusel, ning ta peab seda tegema erinevas koosseisus kui see, mis lahendas selle menetluse aluseks olevat vaidlust, mille kestust kritiseeritakse, ja kohaldama käesoleva kohtuotsuse punktides 85–89 määratletud kriteeriume.
- 91 Samas tuleb tõdeda, et Üldkohtu menetluse kestust, mis oli ligikaudu 5 aastat ja 9 kuud, ei saa põhjendada ühegi käesoleva vaidluse aluseks oleva asjaoluga.
- 92 Nimelt ilmneb, et ajavahemik 2007. aasta veebruaris komisjoni vasturepliigiga lõppenud kirjaliku menetluse lõpu ja 2010. aasta detsembris aset leidnud suulise menetluse alguse vahel kestis ligikaudu 3 aastat ja 10 kuud. Selle perioodi pikkus ei ole seletatav kohtuasja asjaoludega, nagu vaidluse keerukus, poolte käitumine või menetluslikud küsimused.
- 93 Mis puutub vaidluse keerukusse, siis nähtub hageja esitatud hagi analüüsist, nagu see on kokkuvõtvalt esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 13, et kuigi esitatud väiteid tuli põhjalikult analüüsida, ei valmistanud need erilisi raskusi. Kuigi on tõsi, et vaidlustatud otsuse peale esitasid Üldkohtule tühistamishagid 15 otsuse adressaati, ei saanud see asjaolu takistada nimetatud kohtul teha toimiku sünteesi ja valmistada suulist menetlust ette 3 aastast ja 10 kuust lühemal ajal.
- 94 Tuleb rõhutada, et selle aja jooksul ei katkestatud ega lükatud Üldkohtus menetlust edasi mõne menetlust korraldava meetme vastuvõtmisega.
- 95 Mis puudutab poolte käitumist ja menetluslike küsimusi, siis asjaolu, et hageja palus 2010. aasta oktoobris kirjaliku menetluse uuendamist, ei õigusta 3 aasta ja 8 kuust pikkust aega, mis oli juba möödunud selle lõpetamisest. Lisaks, nagu märkis kohtujurist ettepaneku punktis 105, näitab asjaolu, et hagejat teavitati 2010. aasta detsembris, et 2011. aasta veebruaris korraldatakse kohtuistung, et sellel menetlusküsimusel sai olla vaid minimaalne või lausa olematu mõju menetluse üldisele kestusele.
- 96 Eeltoodud asjaolusid arvestades tuleb tõdeda, et Üldkohtu menetlus rikkus harta artikli 47 teist lõiku, kuna see rikkus lahendi tegemise mõistliku ajaga seotud nõudeid, mis kujutab endast isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist (4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil vs. komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 42).
- 97 Käesoleva kohtuotsuse punktides 73–84 esitatud kaalutlustest nähtub siiski, et neljas väide tuleb tagasi lükata.

Apellandi finantsolukord

- 98 Kohtuistungil esitas apellant Euroopa Kohtule teavet oma praeguse finantsolukorra kohta, millest nähtub väidetavalt, et ta ei ole suuteline maksma vaidlusaluses otsuses määratud trahvi. Apellandi sõnul on tema väited, mille ta esitas tervikuna tühistamise nõude põhjendamiseks või teise võimalusena selle trahvi vähendamiseks, vastuvõetavad, kuna esiteks need on seotud uue asjaolu ilmumisega kodukorra artikli 127 tähenduses ning teiseks kuna need kujutavad endast mõistliku aja põhimõtte rikkumise väite täiendust.

- 99 Komisjon väidab, et need argumendid on vastuvõetamatud, kuna need on uued, ja igal juhul põhjendamatud, sest neid ei ole tõendatud.
- 100 Sellega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohtule esitatud apellatsioonkaebused saavad puudutada ainult õigusküsimusi. Kuid selleks, et hinnata apellandi suutlikust maksta komisjoni määratud trahvi, peaks Euroopa Kohus analüüsima faktiküsimusi, mis ei kuulu apellatsioonkaebuse lahendamisel tema pädevusse.
- 101 Peale selle ei ole samuti Euroopa Kohtu ülesanne apellatsioonkaebust lahendades õigluse kaalutlustel asendada oma hinnanguga Üldkohtu hinnang, kes tegi liidu õigusnormide rikkumise eest ettevõtjale määratud trahvi üle otsuse täieliku pädevuse teostamisel (vt eelkõige 10. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas: C-328/05 P SGL Carbon vs. komisjon, EKL 2007, lk I-3921, punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et komisjon ei ole niisuguse trahvi kindlaksmääramisel kohustatud arvesse võtma asjassepuutuva ettevõtja majanduslikku olukorda, kuna sellise kohustuse tunnustamine viiks turutingimustele halvemini kohandunud ettevõtjatele õigustamatute konkurentsieeliste andmiseni (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus SGL Carbon vs. komisjon, punkt 100 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 102 Apellandi finantsolukorda puudutavad argumendid tuleb seega tagasi lükata vastuvõetamatuse tõttu ja igal juhul põhjendamatus tõttu.
- 103 Tuleb siiski lisada, et osas, milles apellant leiab, et tema finantsraskustel on põhjuslik seos lahendi tegemise mõistliku aja põhimõtte rikkumisega Üldkohtu poolt, on tal alust sellele tugineda ELTL artikli 268 ja artikli 340 teise lõigu alusel Üldkohtule esitatud hagi (vt käesoleva kohtuotsuse punktid 88–90).
- 104 Kõigist eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et nõustuda ei saa ühegi apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud väitega ning seega tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 105 Kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.
- 106 Vastavalt sama kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni sellekohasele nõudele välja mõista apellandilt ja jätta apellandi kohtukulud tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista käesoleva apellatsioonimenetlusega seotud kohtukulud välja Groupe Gascoigne SA-lt.**

Allkirjad